

fuzinar

Leto XXXII

Ravne na Koroškem, junij 1995

Št. 6

LETOŠNJI NAČRTI SO URESNIČLJIVI

Tako je izzvenelo najpomembnejše sporočilo medijem in javnosti ob koncu nedavne 2. zunanjetrgovinske konference, ko je uprava Slovenskih železarn na tiskovni konferenci predstavila rezultate poslovanja koncerna v prvih štirih mesecih leta 1995.

Slovenske železarne so v tem obdobju izdelale 151.489 ton jekla, kar je za petino več kot v enakem lanskem obdobju, in tako presegle načrt za 10,5 odstotka.

Od januarja do aprila so družbe Slovenskih železarn prodale 148.783 ton izdelkov. Načrt količinske prodaje za to obdobje so presegle za 3,7 odst., v primerjavi z enakim lanskim obdobjem pa so dosegle za 13,5 odst. boljše rezultate.

Vrednost prodanih izdelkov je znašala 215,4 mio DEM, kar je za 27,8 odst. več kot v enakem obdobju leta 1994, a za 5,2 odst. manj od načrtovane letošnje vrednostne prodaje v prvih štirih mesecih.

Metalurški družbi sta v primerjavi z lani povečali vrednostno prodajo za 41,4 odst. (144,2 mio DEM), vendar pa sta letošnji načrt uresničili le 96,8-odstotno. V jeseniškem Acroniju so v prvih štirih letošnjih mesecih v celoti izpolnili načrt

vrednostne prodaje. Letošnji rezultati so od lanskih višji kar za 46,9 odst. Družba je v prvem četrtletju po daljšem času spet dosegla pozitiven denarni tok. V Metalu Ravne, kjer teče organizacijska, tehničnotehnoška in kadrovska sanacija, pa so načrt vrednostne prodaje za obdobje januar - april 1995 uresničili le 93,1-odstotno. Je pa obseg letošnje vrednostne prodaje za 35 odst. večji od lanske v enakem obdobju.

Nemetalurške družbe Slovenskih železarn so od letošnjega januarja do aprila prodale za 71,2 mio DEM izdelkov, za načrtom pa zaostale za 8,9 odst. Letošnji rezultati so od lanskih boljši za 6,9 odst.

Med družbami, ki predstavljajo strojogradnjo, so letos boljše kot lani poslovale družbe STO Ravne, tro Štore in Noži Ravne, nekoliko slabše pa Stroji Ravne.

Valji Štore so dosegli enak rezultat kot lani, Jeklolivarna Ravne pa je zmanjšala delež izgube za polovico.

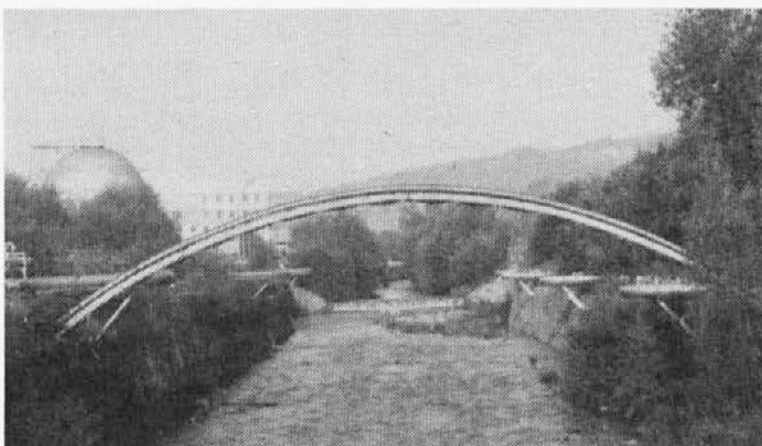
Med žičnopredelovalnimi družbami se lahko vse - razen Verige Lesce - pohvalijo z izboljšanjem lanskim rezultatov, v Tovilu pa celo z dobičkom.

Slovenske železarne so od januarja do aprila izvozile za 124,6 mio DEM izdelkov, v celotnem letošnjem letu pa naj bi z izvozom zaslužile 437,9 mio DEM; za načrtom zaostajajo za 14,6 odst. V strukturni realizaciji prevladuje izvoz (58 odst.). Slovenske železarne največ izvozijo v

Nemčijo, Italijo, Avstrijo, ZDA itd.

Zato si uprava koncerna prizadeva za krepitev lastne zunanjetrgovinske mreže na perspektivnih trgih. Do konca leta bo organizirala novo predstavništvo v nemškem Porurju, povečala bo lastniške deleže Slovenskih železarn v mešanih podjetjih luenna Pliberk in Robo Gorica, odkupila družbo KHF St. Gallen, ki je sedaj last STO Ravne, ter uredila materialni položaj predstavništev v Moskvi in Budimpešti. Uprava SŽ bo pripravila tudi ukrepe, s katerimi bo sankcionirala obveznost skupnega nastopa proizvodnih družb na perspektivnih trgih. Za krepitev in nadzor zunanjetrgovinske mreže bo vodstvo koncerna organiziralo strokovno službo.

Predstavniki zunanjih mešanih družb in predstavništev Slovenskih železarn opozarjajo, da proizvodne družbe pogosto ne izpolnjujejo obveznosti do

kupcev, kar se kaže zlasti v (pre)dolgih dobavnih rokih. Družbe bi morale tudi več poslovati neposredno in manj prek trgovskih organizacij, kar po nepotrebnem povečuje stroške.

Zunanjetrgovinska konferenca je razkrila nekatere pomanjkljivosti v poslovanju s tujino, kjer Slovenske železarne ustvarijo pretežni del realizacije. Upati je, da bodo portoroški sklepi pripomogli k doseganju letošnjih načrtov in da se bo uvodna ugotovitev konec leta tudi uresničila.

Noži Ravne so tržno dokaj aktivni, in skoraj vsako leto sodelujejo na katerem od večjih evropskih ali svetovnih sejmov. Letos aprila so predstavili nože za kovine na mednarodnem sejmu Forma Tool v Mariboru, od 5. do 18. maja pa so bili z noži za grafično industrijo na velikem sejmu DRUPA v Nemčiji.

"Konkurenca na trgu industrijskih nožev se iz leta v leto povečuje, zato je nujno sodelovati na mednarodnih predstavitvah, ki jih omogočijo veliki sejmi, čeprav so dragi," je povedal **dipl. inž. Janko Miklavc, vodja Komerčiale**, potem ko sta se iz Duesseldorfa vrnili že obe ekipi, ki sta na grafičnem sejmu DRUPA izmenoma predstavljali izdelke podjetja Noži Ravne.

Sejem, na katerem vsakih pet let predstavljajo celotno tiskarsko dejavnost, od priprave besedil do vezave knjig, je bil v Duesseldorfu od 5. do 18. maja 1995. Noži so se predstavljali na oddelku orodja za razrez,

obrezovanje in perforacijo papirja. Z lepo urejenim razstaviščnim prostorom (opremila ga je firma Stil Inženiring iz Ljubljane) in s tem, da se uveljavljajo z lastno blagovno znamko šele nekaj let, so vzbudili precejšnjo pozornost med obiskovalci, poslovnimi partnerji in konkurenco. Na sejmu je sodelovalo kar 24 specializiranih izdelovalcev nožev, kar pomeni, da se tovrstna ponudba povečuje. Noži Ravne pa so bili med njimi zanimivi (in za nekatere nevarni) zato, ker imajo sorazmerno velike zmogljivosti in širok ter raznovrsten proizvodni program z visoko kakovostnimi noži iz klasičnega compounda. Vzpostavili so stike s številnimi možnimi kupci in poslovnimi partnerji in upajo, da se bodo sadovi sodelovanja na tem sejmu kmalu pokazali. Pri predstavnikih Nožev se je na sejmu ustavilo 280 obiskovalcev in če jih bo vsaj 10 odstotkov stike z njimi nadaljevalo, bo to pomenilo, da je bilo sodelovanje na sejmu DRUPA uspešno.

Kot je poudaril Janko Miklavc, so se na sejmu dobro pripravili, na njem pridno delali, po njem pa bodo tudi storili vse, da bodo vzpostavljene resnejše stike še poglabili in jih razvili v trdne poslovne vezi.

M.P.

OSKRBA Z ENERGIJO V APRILU 1995

Oskrba porabnikov s primarno in sekundarno energijo je bila v mesecu aprilu v redu. Krajša prekinitve oskrbe (20 minut) je bila le 20. 4. 1995 zaradi izpada električne energije.

Zaradi izdelave prokrona v peči UHP smo morali poleg doma proizvedenega kisika nabaviti še v Rušah 33.040 kg tekočega kisika. Od te količine smo ga porabili 27.600 kg.

V kotlarni smo v vročevodnih in parnih kotlih namesto zemeljskega plina pričeli kuriti mazut iz zaloge; ko ga bomo pokurili, ga bomo zamenjali z lahkim kurilnim oljem, ker ga je lažje vzdrževati v pripravljenosti za uporabo, v celoti pa je ugodnejše tudi stroškovno.

Kot že v marcu, smo tudi v aprilu zaradi povišanih zunanjih temperatur centralno ogrevanje občasno prekinjali.

V aprilu smo zbrali za čiščenje 159,9 m³ emulzije in 39.700 kg olj za sežig, in sicer: 6.200 kg od družb Železarne Ravne, 4.900 kg od zunanjih dobaviteljev in 28.600 kg od čiščenja zbrane emulzije.

Poleg oskrbe porabnikov z energenti smo sproti odpravljali vse motnje in okvare ter opravili načrtovane preglede in remonte na

energetskih napravah in omrežju. V skladišču propan-butana smo na rezervoarju s prostornino 150 m³ pripravili vse potrebno za inšpekcijski pregled.

Da bi izboljšali možnosti vodenja in nadzora tehnološkega postopka toplotne obdelave, smo v aprilu pričeli z rekonstrukcijo in posodabljanjem žarilne peči št. 2 v žarilnici valjarnje. V aprilu smo opravljali le dela pri obnovi konstrukcije peči in voza ter energetske instalacije (gorilniki, plinski in zračni razvodni). Ostala dela bomo opravili, ko bo prispela potrebna oprema.

Da bi lahko redno in zadovoljivo oskrbovali porabnike s komprimiranim zrakom, smo namesto odpisanega zračnega kompresorja Jager kupili nov vijalni kompresor pri firmi ATLAS COPCO. Kompresor je tipa GA 250, z V=43,32 m³/min in smo ga dali v pogon 24. 4. 1995 ob 11. uri. Po doslej opravljenih obratovalnih urah je sklepati, da je kompresor kakovosten in bo dobro služil svojemu namenu.

Tako letos nameravamo kupiti še en kompresor, ki bo nadomestil dotrajani batni kompresor AR 7.

Inž. Ferdinand Kotnik

RAZVOJ V PODJETJIH ŽELEZARNE RAVNE

Kakor smo poročali v Novicah št. 8, je bil 10. maja na obisku v Železarni Ravne minister Rado Bohinc s sodelavci. Na Ravnah je želel izvedeti, kakšne raziskave v zvezi z metalurško in strojno industrijo naj bi ministrstvo za znanost in tehnologijo podprlo.

Konkretnega odgovora ob obisku, ki ga je pripravil dr. Vasilij Prešern, ni dobil, izvedel pa je, da razvojna dejavnost v Železarni Ravne ni več enotno organizirana, temveč skrbi za preživetje - zmorejo. Večjih razvojnih projektov ne načrtuje nobeno izmed njih.

O razvojni strategiji na Ravnah je govoril dr. Dušan Vodeb. Predstavil je razmere, ki dajejo podlago za metalurško in kovinskopredelovalno dejavnost na Ravnah in na širšem območju Koroške. Tu so tradicija, do vrhunca (ob vojaški industriji) razvita tehnologija izdelave posebnih vrst jekel in izdelkov ter ustrezne naprave za proizvodnjo. Ker na Ravnah ni bilo velikoserijske proizvodnje, se je večina programov kljub krizi, ki je povzročila zmanjšanje proizvodnje jekla od 230.000 ton na 120.000 ton, obdržala. Čeprav smo v Mežiški dolini s programom Revit nakazali tudi drugačne razvojne možnosti, metalurške in kovinskopredelovalne dejavnosti ne bi bilo smotno ukiniti, že zaradi velikega kadrovskega potenciala ne, prav tako ne bi bilo moč shajati samo z malimi podjetji.

Razvoj naj bi usmerjali od nezahtevnih tehnologij k vrhunskim, od energijsko požrešne proizvodnje do take z intenzivno izrabo energije, od obremenilne do neobremenilne za okolje, znanja pa od ozkih do visokih.

V Mežiški dolini bi se morale povezati razvojne organizacije in ustvariti banko projektov. Po razdelitvi velikih podjetij na manjše bi se morala na podlagi proizvodnih in drugih interesov znova začeti združevati posamezna podjetja, iskati bi morala povezave tudi drugod v Sloveniji in ustvarjati reproviverge.

Glede tehnoloških raziskav je dr. Vodeb dejal, da so povezane z investicijami in bodo možne, ko bodo le-te ureničene.

Dr. Tone Pratnekar je govoril o treh razvojnih projektih, ki so jih Armature opravile skupno s Strojno fakulteto in z ministrstvom za znanost in tehnologijo, dipl. inž. Zvonko Kremelj pa je predstavil razvojno dejavnost v Strojih, kjer močan konstrukcijski oddelek omogoča lasten razvoj stiskalnic, ki jih prodajajo na zahtevnih svetovnih tržiščih.

Minister Bohinc je izrazil željo, da bi mu povedali, katere raziskave ta industrija potrebuje, saj namerava njegovo ministrstvo podpreti letos in prihodnje leto okoli 150 razvojnih projektov, kar 80 pa naj bi jih bilo s področja tehnike. To naj bi bile ciljno usmerjene raziskave, namenjene proizvodnji.

Odgovora ni dobil, direktor STO dipl. inž. Marjan Senica pa je poročal o možnostih, ki jih ima njegovo podjetje v proizvodnji zahtevnih izdelkov za avtomobilsko industrijo, saj je bilo opremljeno za vojaško proizvodnjo. Zaradi nejasne opredelitve slovenske vlade namenske proizvodnje še niso obnovili, podjetje samo pa razvoja ne more financirati. Tudi v avtomobilsko industrijo je težko prodreti, marsikaj je odvisno od dogovorov na meddržavni ravni.

Vodja Metrološkega laboratorija dipl. inž. Mirko Pikalo je povedal, da je ta laboratorij rezultat investicije iz leta 1988, ko je Železarna Ravne vložila v naprave za neporušno raziskavo materiala in v merilnico dolžine 4 mio DEM. Laboratorij želi pridobiti akreditacijo za merjenje dolžine, saj se je doslej naslanjal na dovoljenje nekdanje jugoslovanske institucije, slovenski Urad za standardizacijo in meroslovje pa ga samo podaljšuje. Deluje kot samostojna enota STO in

posluje pozitivno. Večino storitev opravlja za druga podjetja, le 20 odstotkov za STO. Naročniki so firme, ki jim skrb za kakovost veliko pomeni in so izvozno usmerjene. Tudi ravnski Metrološki laboratorij bi želel ponuditi usluge še na zunanem tržišču, za to pa potrebuje akreditacijo, za katero se poteguje še Strojna fakulteta v Mariboru.

Kot je dejal direktor Urada za standardizacijo in meroslovje dr. Bogdan Topič, je ob obeh omenjenih še tretji kandidat, Inštitut Jožef Štefan, ki se poteguje tudi za primarne etalone. Odločitev o tem, kdo bo

dobil akreditacijo, bo slovenska vlada prepustila strokovni instituciji iz Nizozemske, sprejela pa naj bi jo letos jeseni.

Na sestanku z ministrom Bohincem so govorili še o prizadevanjih posameznih podjetij, predvsem Metala, za pridobitev (ali obnovitev) mednarodnega certifikata ISO 9000, inž. Boris Jocič pa je poročal o težavnem položaju oddelka za standardizacijo in Strojne knjižnice. Kljub velikim komunikacijskim in tehničnim možnostim in pomembnosti te dejavnosti štejejo mnogi to službo za odvečno, in možnosti, ki jih nudi, ne izrabljajo. To je rezultat razkasanosti Železarne Ravne, posledica takega obnašanja pa je, da železarske družbe na Ravnah ne dosegajo razvojnih rezultatov nekdanje Železarne Ravne.

Mojca Potočnik

"MLADI RAZISKOVALCI KOROŠKE"

V šolskem letu 1993/94 je na Gimnaziji Ravne zaživeloregijsko raziskovalno gibanje "Mladi raziskovalci Koroške". Zapolnilo je praznino, ki je nastala po ukinitvi "Nagrade Železarne Ravne". Železarniške družbe so namreč tako 7 let spodbujale raziskovalno dejavnost mladih in vzgajale bodoče sodelavce. Raziskovalna dejavnost pa je podlaga za razvoj.

Nameni gibanja "Mladi raziskovalci Koroške" so: dvigniti kakovostno raven znanja, ustvarjalno reševati probleme na različnih področjih ter oblikovati raziskovalno poročilo, v katerem raziskovalec predstavi svoje delo. V gibanju je lani s 40 raziskovalnimi nalogami sodelovalo 80 dijakov iz vseh srednjih šol na Koroškem. Letošnji odziv je bil skromnejši (17 dijakov je izdelalo 13 raziskovalnih projektov), vendar so bile naloge boljše. 11. maja so dijaki svoja raziskovanja javno predstavili na Gimnaziji Ravne, strokovni komisiji pa sta jih ocenili.

Med raziskovalnimi nalogami z naravoslovno-tehničnega področja so se na prva tri mesta uvrstile naslednje: 1. Analiza toplotno-tehniških parametrov stanovanjskega objekta (avtor: Boštjan Rudolf; mentorja: Matjaž Kamnik, Jani Erjavec), 2. Če bi ukrotili veter (avtorja: Matej Močilnik, Rok Boštjan; mentor: Vinko Močilnik) in 3. Vpliv povečane populacije psov na Prevaljah na onesnaženost okolja in povečanje možnosti okužbe s pasjimi paraziti (avtorja: Gabrijela Svanjak, Jaroš Očepek; mentorica: Dragica Dervodel Moškon).

Komisija, ki je ocenjevala naloge s področja družboslovja, se je odločila za naslednji vrstni red najboljših: 1. Razširjenost cigarete, drog in alkohola med mladimi v Koroški regiji (avtorica: Ida Haramija; mentorica: Leonida Konič), 2. Preživljanje prostega časa dijakov naše šole (avtorica: Maja Kotnik; mentorica: Marija Čuješ), 3. mesto pa delita nalogi: Religioznost dijakov na gimnaziji na Ravnah (avtorica: Petra Stres; mentorica: Renata Boštjan) in Turistične kmetije v občini Slovenj Gradec (avtorica: Tatjana Ladinek; mentorica: Erna Podjavoršek).

Nagrajene naloge bodo dijaki in dijanke jeseni predstavili še na državnem tekmovanju mladih raziskovalcev v Ljubljani. Boštjan Rudolf pa je svojo nalogo zagovarjal že maja v Novi Gorici na srečanju mladih raziskovalcev in inovatorjev (s področja strojništva, elektrotehnike, lesarstva, gradbeništva in računalništva). Med 14 tekmovalci s področja strojništva je osvojil drugo nagrado. Za dobro uvrstitev mlademu raziskovalcu in njegovima mentorjema čestitamo, vsem drugim pa želimo uspešen nastop v Ljubljani.

A.Č.

ZELENO, KI TE LJUBIM ALI UNIČUJEM

DRUŽBE ŽELEZARNE RAVNE IN OKOLJE

Pisati o ekologiji v Železarni Ravne danes, ko je bilo na to izlitéga že toliko žolča, je stvar morale in stvar zaupanja.

Stvar morale zagradel, ker je prispevek namenjen za časopis, ki izhaja sicer pri samostojnem podjetju, vendar je le - to z zaposlenimi vred vsebinsko in finančno odvisno od železarskih družb, zato je tudi o neodvisnosti in objektivnosti novinarja mogoče dvomiti.

Vprašanje je, ali dvome lahko prežene navedba podatkov, ki so sicer prišli iz rok neodvisne institucije, ko pa je ozračje prestreljeno s strupi vsesplošnega nezaupanja. O tem, ali bomo zaupali čemurkoli, kar pride iz ust "fabriških", ali ne, bo nazadnje odločilo to, ali smo za metalurgijo na Ravnah ali nismo.

Ravenska metalurgija praznuje letos 375-letnico. V vsem tem času je imela določen vpliv na okolje in na ljudi. Z njo je zrastle mesto Ravne na Koroškem, ob njej se je razvijala dolina in regija. Zaradi njene krize so Ravne prve vztrepetale v skrbi za svoj obstoj in za preživetje ljudi.

Toda, če je skrb za okolje v ravenski metalurgiji tako zanemarjena, da bi ljudi lahko uničili njeni strupi, ali ni potem bolj prav, da peči obnemijo, ljudje pa poskusijo preživeti brez njih ali pa odidejo drugam, kakor so pred sto leti odhajali s Prevalj?!

Menim, da je taka dilema - ustvarili so jo članki v časopisih - lažna in ustvarjena z določenimi političnimi nameni.

Prepričana sem, da ljudje, ki vodijo ravensko metalurgijo, niso tu zato, da bi jo uničili, temveč da bi jo rešili. Napake, ki so jih pri sanaciji naredili ali jih še delajo, pa je mogoče popraviti. In to so, po lastnih izjavah, tudi voljni storiti.

NARAVOVARSTVENA PRIZADEVANJA ŽELEZARNE

V času največje rasti proizvodnje je Železarna Ravne tudi najbolj onesnaževala okolje. Morali so priti klici na pomoč od zunaj, morala se je razviti zavest, da smo naravo dolžni varovati, in morala je biti tudi materialna prisila - kazni za prekrške, odškodnine za uničenje in manjšo rast gozdov - da smo začeli drugače ravnati. Spreminjala se je tudi tehnologija, postajala je okolju prijaznejša.

ZRAK

Najhuje je bilo na Ravnah v začetku 70. let. Tedaj je uhajalo iz železarne v zrak po 7 ton SO₂ (žveplovega dvokisa) dnevno, z enako količino tega plina, ki povzroča "kisli dež", pa so onesnaževali ozračje meščani s svojimi kurišči v hišah in stanovanjih.

Stanje se je začelo izboljševati leta 1973, ko so v železarni prenehali s proizvodnjo generatorskega plina.

Onesnaževanje z SO₂ se je zmanjšalo od 7 na 2 toni dnevno.

Naslednje leto so v jeklarni 2 namestili odpraševalno napravo Usuelli, vendar, žal, ni bila najbolj učinkovita.

Leta 1978 je mesto Ravne dobilo toplovodno in centralno ogrevanje iz Železarne Ravne, s tem se je ozračje rešilo še nadaljnjih 7 ton SO₂ dnevno v kurilni sezoni.

Štiri leta kasneje so pri napravi za EPŽ postavili čistilno napravo za plinaste fluoride, dve leti zatem pa učinkovito odpraševalno napravo Flaekt 1 za staro topilnico (zajema po 2 do 3 tone oksidnega prahu na dan.)

V naslednjih letih so zgradili čistilne naprave v čistilnici valjarne (1984), v minilivarni (1985), težki livarni (1986), kovačnici (1990) ter pri številnih manjših agregatih, največjo odpraševalno napravo Flaekt 2 pa je železarna dobila leta 1991 za peč UHP.

S spremembo tehnologije so bistveno zmanjšali porabo jedavca (od 2 000 na 327 ton v letu 1994) in s tem ter s čistilno napravo občutno omejili izhajanje fluoridov v ozračje.

Tako je Železarna Ravne naredila po tehnični plati vse, da ozračja ne bi več onesnaževala - ne navznoter, ne navzven. Če se iz katerega od agregatov še kdaj kadi, je posredi "človeški faktor", ki povzroči tudi, da odpraševalne naprave ne vključijo iz tako imenovanih ekonomskih razlogov, pri čemer gre včasih samo za nerazčiščena razmerja med družbami.

Reden nadzor nad ozračjem, ki ga merijo v 51 slovenskih krajih, nam omogoča, da presodimo, kako skrbimo za varstvo zraka na Ravnah. Podatek, da so bile Ravne pred dvema desetletjema med najbolj onesnaženimi slovenskimi mesti, v kurilni sezoni 1993/94 pa so "padle" na zadnje, 51. mesto, dokazuje, da tehnika ni le sama sebi namen in da investicijski denar zanjo ni bil vržen v prazno, temveč je obrodil sad. Vsebnost žveplovega dvokisa v ozračju se je znižala od 300 do 400 mikrogramov v m³ na 6 mikrogramov v m³ zraka.

ODPRAVITI NERED

Neozdravljivi dvomljivci bodo ob teh podatkih zamahnili z roko in rekli, da statistiki ni verjeti. Verjeti je treba svojim očem, ki vidijo, da se včasih iz železarne še vedno kadi - včasih rdeče, včasih črno.

Tega tudi v vodstvih družb Slovenskih železarn na Ravnah ne zanikajo. Če pa gre za to, da se iz stare topilnice občasno kadi, ker je obratovanje odpraševalne naprave Flaekt 1 za odpraševanje pri 5-tonski peči predrago, bi se morali zamisliti tako v Metalu kot v Jeklolivarni ter se dogovoriti, kako bodo uskladili obratovanje peči in proizvodnjo jekla.

Če uhaja črn dim iz dimnikov kotlarne, se menda to dogaja zaradi nepopolnega izgorevanja v napravah. Če je to res, najbrž od rešitve problema niso daleč, saj imajo v Energetiki strokovnjake, ki učijo tudi druge, kako je treba ravnati s kurilnimi napravami - pa ne bi znali pomesti pred lastnim pragom!

Občasni izpuhi v ozračje, menijo vodilni v ravenski metalurgiji, ne pomenijo nevarnosti za zdravje ljudi, saj ti dimi niso strupeni. To je res in tudi statistika takim trditvam

pritrjuje. Kljub temu je prav, da ljudje pred temi izpuhi ne zatskajo oči in da niso tiho.

Saj: Nič ni tako dobro, da ne bi moglo biti še boljše, in tehnika nam omogoča, da je lahko tudi skrb za ozračje v Železarni Ravne še boljše kot doslej.

VODA

Najpomembnejši korak v varstvu voda je gotovo storil Rudnik svineca in cinka v Mežici, ko je prenehal onesnaževati Mežo z muljem in z vanj pomešanim svincem. Toda tudi Železarna Ravne je svojčas v Mežo spuščala marsikaj, od strupenih fenolov in katranov do odpadnih olj in emulzij ter ogrete industrijske vode.

Meža na območju železarne je postala bistveno čistejša, ko so vanjo nehali spuščati fenole in katrane, ki so nastajali pri proizvodnji generatorskega plina. Nadaljnji korak za zmanjšanje onesnaženosti Meže so v železarni storili kemiki in energetiki, ki so v letu 1990 uvedli zbiranje oljnih odpadkov in čiščenje odpadnih emulzij s cepljenjem. Z uvedbo krožnega sistema hladilne vode pri EPŽ in UHP so v železarni bistveno zmanjšali porabo industrijske vode.

Služba za kemijo je deset let (od 1984 do 1993) merila vsebnost težkih kovin (železo, svinec, cink, krom, kadmij) v Meži ob vhodu in izhodu iz železarne, da bi ugotovila, ali jo halda obremenjuje s svojimi izločki. Analize kažejo, da ne.

Meža je - glede na nekdanje stanje - bistveno čistejša. Iz četrtega je prešla v 2. do 3. kakovostni razred, kar pomeni, da v njej znova uspevajo ribe. Medtem ko je bilo v času največje onesnaženosti (leta 1984) v njej primesi za 65 000 populacijskih ekvivalentov, so jih deset let pozneje namerili le še 4 000.

Kot je povedal inž. Jožko Kert, v Železarni Ravne že 18 let redno nadzorujejo kakovost odpadnih vod. Pred dvema letoma so nehali le z meritvami vsebnosti težkih kovin v Meži. Že kmalu pa bodo kontrolo odpadnih vod uskladili z novimi uredbami, ki jih pripravlja ministrstvo za okolje in prostor. Izšle naj bi že letos.

ODPADKI

Kakor vsaka industrija, tudi ravska ustvarja velike količine odpadkov. To so posebni odpadki in železarska podjetja jih odlagajo na haldi. Gre za raznovrstne odpadke, od jeklarske žilindre, livarskih peskov, drobnih ostružkov in oksidnih prahov, ki se zbirajo v odpraševalnih napravah, do obzidav peči, brusnih plošč in nevtraliziranih odpadnih kislin iz lužilnice.

Po analizah vode sodeč ti odpadki ne onesnažujejo širšega okolja. To se ni dogajalo niti tedaj, ko so tod obstajale oljne jame, v katere so zlivali odpadna olja in emulzije, ki jih zdaj čistijo. Halda je torej hvaležen material, ki marsikaj vsrka vase in tega ne oddaja naprej.

Po besedah kemika Jožka Kerta bi se marsikaj s halde dalo predelati in koristno porabiti (že zdaj je reden odjemalec škake Rudnik Mežica), vendar bi bile za to potrebne določene investicije. Drobnih odbrusi iz podjetij kovinske predelave pa ne bi bili več nekoristni odpadki, ampak bi jih

lahko koristno uporabili, ko bi se delavci pri strojih odločili za red in jih dosledno sortirali.

Zeleni Slovenije so pred časom opozorili na posebno nevarne odpadke, kondenzatorje z askareli, ki da grozijo, da bodo s svojo vsebino zastrupili ne le bližnjo okolico, temveč vse mesto.

Strokovnjaki so po pregledu ugotovili, da so resnično nevarni kondenzatorji s PCB varno spravljene v za to namenjeno začasno skladišče (odvažajo jih na sežig v Nemčijo), nemarno razmetani po haldi pa so bili kondenzatorji starejše izdelave, v katerih je le nenevarno olje (brez PCB). Vodstvo Metala je poskrbelo, da so jih že odstranili.

HRUP NE BO POSTAL TIŠINA

Ves hrup, ki so ga zganjali Zeleni zaradi zanemarjanja varstva okolja v Železarni Ravne, je nastal zaradi hrupa, ki ga povzročata peč UHP in odpraševalna naprava ob njej. Politično stranko so poklicali na pomoč sosedje na Stražišču, ker so se več let neuspešno pogovarjali z vodstvom Žele-

Skladišče za transformatorje

zarne Ravne in Metala. Hrup je ogrožal njihovo zdravje, kljub prošnjam in zahtevam pa niso dosegli niti sanacije hrupa niti zadoščenja za svojo ogroženost.

Problematika hrupa in spora z bližnjim Stražiščem je tako pereča, da bomo o njej pisali posebej, danes recimo le to:

Hrup je močan in škodljiv ne le za sosede, temveč še bolj za delavce v jeklarni 2 in v bližnjih obratih. Nerazumljivo je, da vodstvo Slovenskih železarn in njihovega ravskega dela tega tako dolgo ni upoštevalo in projekta UHP, katerega sestavni del je tudi protihrupna zaščita, ni dokončalo.

Gotovo si z odlaganjem rešitve tega problema ni ustvarjalo dobička, ampak je na to pristajalo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Kakor je naložba v peč UHP omogočila, da je metalurgija na Ravnah preživela najhujšo krizo, je tudi nedokončanje investicije prispevek k sanaciji. To pa ni edini primer, da vodstvo Slovenskih železarn in njihov lastnik breme sanacije nalagata na ramena ljudi ali se je lotevata, ne da bi upoštevala njihove interese. Zaradi takega pristopa je sanacija slovenske in ravske metalurgije počasnejša in manj uspešna, kot bi bila sanacija z ljudmi in zanje. **Kljub temu metalurške peči na Ravnah še dolgo ne bodo povsem utihnile - prav zaradi ljudi.**

ANKETA

Odnosi med proizvodnimi in zasebnimi storitvenimi podjetji v železarni

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Danes objavljamo še preostale odgovore iz ankete, s katero smo želeli osvetliti položaj zasebnih družb po dobrem letu dni samostojnega delovanja.

Čeprav smo vprašanja posredovali vsem proizvodnim družbam (7) in zasebnim podjetjem (22), pa je bil odziv skromen - prejeli smo odgovore 5 proizvodnih in 6 zasebnih družb. Vzroki so različni: od izbire metode zbiranja mnenj, nepripravljenosti za javno razgrinjanje poslovnih skrivnosti, do strahu pred zamerami oziroma nezaznavanje težav, na katere se je nanašala anketa.

Predstavnike proizvodnih družb smo povprašali o tem, kako poravnava obveznosti do zasebnih družb, ali imajo prednostno listo upnikov, kako so potekala pogajanja o letošnjih pogodbah, kako ocenjujejo perspektivo zasebnih družb itd.

Objavljamo odgovora dveh podjetij:

Direktor Komerciale Strojov Miran Rebernik, dipl. oec.:

"Z nastankom zasebnih družb v začetku 1994. leta so se za nas in druga proizvodna podjetja pojavili novi izvajalci in dobavitelji, ki jih do tedaj nismo plačevali. Zato si tudi nismo znali predstavljati, koliko te storitve stanejo, saj so bile do takrat v sklopu železarne. Zasebne družbe so ceno svojih storitev po "ključu" razdelile med družbe A in druge naročnike. V letu 1994 smo z nekaterimi zasebnimi družbami (glede na njihovo dejavnost) sklenili pogodbe o pavšalnih cenah, z drugimi pa po dejansko opravljenih urah po ceniku storitev. V Strojih smo ocenjevali, da imajo storitve previsoko ceno. To je vplivalo tudi na neredno plačevanje teh nalog.

Stroji svoje obveznosti do dobaviteljev poravnava sproti, gotovo pa prihaja tudi do odlogov plačil. Pri plačevanju računov upoštevamo njihovo višino, zapadlost in nujnost del, ki so strateškega pomena za proizvodnjo. Prednostne liste upnikov nimamo.

Zaradi zamud pri plačilih naši dobavitelji včasih zagrozijo, da bodo prekinili delo.

Privilegiranih zasebnih družb ni. Plačujemo jim po že omejenih kriterijih. Tudi predplačil jim ne nakazujemo. Izjema je le npr. nabava nadomestnih delov, ki predstavljajo večje stroške, takrat se dogovorimo o skupnem nakupu.

Gotovo ni naloga direktorjev zasebnih družb, da "pred plačo" obiskujejo proizvodna podjetja, praksa pa je. Da so "bolj sitni" izterjevalci dolga tudi najbolj uspešni, pa ne drži, ker se pri poravnavanju naših obveznosti ravnamo po obsegu zapadlih terjatev do teh družb.

Stroji upoštevamo sklenjene pogodbe, držimo se vseh členov, razen tistih o plačilu.

Letos smo se ponovno pogovarjali z vsemi družbami o pogodbah o opravljanju storitev. Cene smo - glede na sklep nadzornega sveta SŽ - skušali znižati za 20 odst. Ker pa v cene storitev niso bile vračunane najemnine, je bilo znižanje cen manjše. Za predstavo, koliko Strojje stanejo storitve: 20 izvajalcem (vključno s STO in Metalom) plačamo zanje 110 000 DEM mesečno.

Denarja, ki naj bi ga prispevala država, pa še vedno ni. Načrtovali smo, da bomo z njim pokrili zapadle obveznosti.

V družbah A smo začeli intenzivno razmišljati, da bi nekatere storitve začeli opravljati sami. Za tovrstne usluge iščemo tudi zunanja podjetja. Na področje storitev želimo

vnesti konkurenco, ki je do sedaj ni bilo, in tako doseči nižje cene uslug. Potem pa se bomo odločili, pri katerem podjetju bomo naročili posamezne storitve."

Direktor Komerciale Armatur Muta Kristijan Senica, dipl. oec.:

"Obveznosti do zasebnih družb skušamo poravnava sproti. Občasno prihaja do zamikov plačil zaradi likvidnostnih težav. Plačila odlagamo včasih tudi do 60 dni.

Prednost pri plačevanju računov ima le Jeklovilvarna, vsi ostali upniki pa so v istem rangu.

Pri nas ni privilegijev ali predplačil zasebnim podjetjem.

Bolj "sitni" direktorji zasebnih podjetij so pri izterjevanju dolgov bolj uspešni le v primeru likvidnostnih težav njihovih družb. Drugače pa poravnava račune glede na zapadlost.

Vsa proizvodna podjetja se ravna po pogodbah o opravljanju storitev v okviru svojih možnosti.

Do odlogov plačil pa prihaja tudi pri strateško najbolj pomembnih partnerjih.

Pri pogajanjih o letošnjih pogodbah smo upoštevali navodila nadzornega sveta koncerna Slovenske železarne. Prislunhili pa smo tudi argumentom zasebnih podjetij. Tako smo se npr. z Birojem za varnost pri delu dogovorili za znižanje cene le za okoli 10 odst.

Zasebne družbe imajo težave zaradi težkega položaja proizvodnih podjetij v železarni, ki so praktično njihovi edini komitenti. Perspektiva zasebnih družb je zato tudi v iskanju novih partnerjev.

Naši družbi ni namenjen kredit, ki naj bi ga dobile Slovenske železarne."

Od direktorjev zasebnih družb pa smo želeli izvedeti, kdo so njihovi največji dolžniki, kakšne težave njihovemu podjetju povzročata neredno plačevanje storitev, kako izterjujejo dolgove, kakšne so letošnje pogodbe itd.

Položaj v zasebnih podjetjih (in javnem zavodu) predstavljajo:

V. d. direktorja Gasilskega zavoda Beno Kotnik:

"Dejstvo je, da dolg naročnikov (kupcev) iz meseca v mesec narašča, ker nam opravljenih storitev ne plačujejo v celoti. Plačujejo praviloma v obliki kompenzacij, s tem pa postane problematično izplačilo plač. Vsako plačilo, tudi minimalno, pa je opravljeno le po večkratni urgenci.

Nova zakonodaja na področju požarnega varstva je sicer sprejeta, toda manjkajo še konkretni podzakonski akti, ki bi onemogočali posameznikom, da bi si zakon razlagali po svoje.

Proces 20 odst. znižanja stroškov v podjetjih Železarne Ravne je doletel tudi nas. Pripravili smo anekse k pogodbam in sedaj lahko "upamo" na bolj dosledno spoštovanje plačilnih rokov.

Pri podpisu novih aneksov smo gasilci pogosto nalezeli na napačen odziv, saj si podjetja naše delo razlagajo po svoje. Našo dejavnost vidijo le v ožjem smislu, le kot gašenje požarov. V praksi pa je drugače, saj opravljamo tudi drugo delo:

- prevoze ponesrečencev in obolelih z rešilnim avtomobilom
- črpanje vode in drugih tekočin (olje ipd.)
- gasilsko stražo (nevarni tehnološki procesi)

- preverjanje vklopov naprav za javljanje požarov
- posredovanje telefonskih klicev za železarno (popoldne, ponoči, sobote, nedelje, prazniki)
- posredovanje pozivnikov pipsov (vsak dan 24 ur)
- prevoze storitev z avtocisterno (prevoz vode, čiščenje...)
- druge prevoze ob dela prostih dnevih (dežurni električarji itd.)

- polnjenje in servisiranje ročnih gasilnih aparatov
- redne obhode in nadzor stabilnih gasilnih naprav in še bi lahko naštevali: v stiski se vedno spomnijo na nas, po opravljeni akciji pa žal kaj hitro vse utone v pozabo...

Za našete storitve pa potrebujemo:

- ljudi v stalni pripravljenosti
- potrebna sredstva (za gašenje) in opremo.

Vse to predstavlja strošek, ki ga le s težavo pokrivamo.

Ustanovitelj zavoda je sicer res občina, vendar so se z uvedbo lokalne samouprave in novega načina financiranja pojavile tudi dodatne težave.

Potem je tu še država, ki reže svoj kos pogače po lastni presoji ter davkoplačevalce razvršča vsaj v dva razreda: tiste iz centrov in tiste s periferije, vendar je to tema za časopise zunaj plota železarne."

Direktor Eltesa Jože Potočnik, inž.:

"Kot veste, nam plačujejo družbe A zelo neredno z zamikom (približno) 5 mesecev. Pogajanja za sploh kakšno plačilo so vsak mesec mučna in negotova. Prav tako so negotove naše plače. Naši dobavitelji so čedalje bolj zadržani, predvsem tisti, s katerimi ne moremo izvesti kompenzacije. Nekateri nam grozijo s tožbo.

Naša največja dolžnika sta podjetji STO in Stroji.

Glede dogovarjanja z ostalimi podjetji je bilo nekaj akcij, vendar ne posebno uspešnih. Nekaj je tudi sodelovanja med zasebnimi podjetji.

Vseh pogodb za letos še nismo sklenili, mislim pa, da je ukrep vodstva Slovenskih železarn (za vse storitve minus 20 odst.), blago rečeno, birokratski in nepravilni. Ljudje v zasebnih podjetjih so bili v zadnjih 4 letih prešetani trikrat, tako da so bile lanske pogodbe res "na minimumu". Teh -20 odst. je nemogoče sprejeti, ker to pomeni uničenje podjetja.

Mislim, da ustanovitev zasebnih podjetij ni bila strokovno utemeljena odločitev. Tega mnenja sem bil že pred ustanovitvijo, sedaj pa dokazuje tudi praksa, da kot posamezna podjetja za družbe A gotovo nismo cenejši, da ne govorimo o tem, kako težko sedaj zagotavljamo kakovost in strokovnost."

Direktor Transkorja Damjan Berložnik, inž.:

"Kupci, predvsem proizvodna podjetja Železarne Ravne, nam plačujejo neredno. Obseg zapadlih terjatev dosega pri posameznih dolžnikih vrednost enomesečne do petmesečne realizacije, v povprečju pa nam kupci dolgujejo 3-mesečno realizacijo. Naši največji dolžniki so: Jeklolivarna, Stroji, Metal in STO.

Zaradi nerednega plačevanja ni mogoča nabava osnovnih sredstev (npr. tovornjakov), ki jih prodajajo le za denar. Rezervne dele kupujemo prek kompenzacij, ker pa so zaradi tega dražji, je dražja tudi naša ponudba.

Težave s plačevanjem naših storitev skušamo reševati sporazumno, vendar je že običaj, da imamo razumevanje za položaj le mi. Nikogar še nismo tožili.

Naše stališče o tem, kako naj bi proizvodna podjetja poravnala svoje obveznosti, je: zasebnim podjetjem naj nakažejo vsaj toliko denarja, kolikor bi si morala zagotoviti likvidnih sredstev, če bi tudi storitve opravljala sama - to je denar za plače zaposlenih, prometni davek in, v našem primeru, za gorivo. Denar za vse drugo (investicijsko in tekoče vzdrževanje, osnovna sredstva...) pa si morajo zasebna podjetja priskrbeti sama (npr. prek kompenzacij).

Posebnih povezav z drugimi direktorji zasebnih družb ni, so le občasne izmenjave mnenj, kar slabi našo pogajalsko moč, pa tudi interesi so očitno precej različni.

Transkor je že z vsemi proizvodnimi podjetji sklenil pogodbe za letos, za nekatere storitve smo znižali ceno.

Naše podjetje je perspektivno, vendar žal ni zakonske ureditve, ki bi poostrila oziroma kaznovala neporavnavanje obveznosti - razen do države.

Je že tako, da danes prej propade oziroma zaide v težave tisti, ki ima (pre)več terjatev, kot tisti, ki ima (pre)več dolga."

Direktor BVD-Ravne (Biro za varnost pri delu) Mirko Vošner, dipl. inž.:

"Vsa proizvodna podjetja nekdanje Železarne Ravne, razen SŽ - Noži, d.o.o., plačujejo račune oziroma s pogodbami nastale obveznosti zelo neredno ter v zadnjem času s precejšnjim odlogom. V povprečju zamujajo plačila že več kot 4 mesece.

Obseg zapadlih računov presega 3-mesečno fakturirano realizacijo.

Naši največji dolžniki (glede na obseg zapadlih računov) so: Jeklolivarna, Stroji, STO in Metal.

Takšen način plačevanja, ki je v Železarni Ravne postal že kar praksa, povzroča našemu podjetju velike likvidnostne težave - zlasti ob izplačilu plač ter plačilu prometnega davka. Seveda pa nas neredno plačevanje omejuje pri nabavi materiala, ki je nujen za nemoteno poslovanje. V našem primeru so to zdravila in sanitetni material za postajo prve pomoči.

Dolgove smo do sedaj izterjevali izključno s pogovori s predstavniki dolžnikov. Izpeljali pa smo tudi nekaj kompenzacij.

Edini sprejemljiv "ključ" za poravnavanje obveznosti dolžnikov bi bil, da zagotovijo vsaj denar za bruto plače zaposlenih v zasebnih podjetjih, in sicer v višini, kot se gibljejo plače v proizvodnih podjetjih. To utemeljujem z namenom ustanovitve zasebnih podjetij. Nobeno se namreč ni ustanovilo brez soglasja in podpore proizvodnih podjetij. Nastala so, da bi nudila servisne dejavnosti proizvodnim in seveda t.i. zunanjim podjetjem. To pomeni, da le-ta storitve zasebnih podjetij potrebujejo, svoje likvidnostne težave pa prenašajo na druge.

Sodelovanje z drugimi zasebnimi družbami je po moji oceni korektno ter poslovno. Ne ocenjujem, da smo si konkurenti, se pa strinjam s tezo, da so nekatera podjetja v privilegiranem položaju glede plačil.

Pobuda o povezovanju zasebnih družb ni nova in jo podpiram. Razlog, da ni pravega interesa za povezovanje, pa je ocena posameznih direktorjev, da bodo sami lažje in uspešneje reševali težave. Nenapisano pravilo je, da pride do tovrstnega sodelovanja šele takrat, ko obstajajo skupni interesi (težave z neplačevanjem). BVD-Ravne, d.o.o. je sklenil pogodbe o opravljanju nalog s področja tehničnega in zdravstvenega varstva z vsemi proizvodnimi podjetji na lokaciji Železarne Ravne. Pogodbena določila se bistveno ne razlikujejo od lanskih - razen v višini cene za opravljene storitve.

Nad perspektivo našega podjetja nisem posebej zaskrbljen, sem pa zaskrbljen zaradi načina poslovnega sodelovanja z največjimi podjetji. Skrb vzbujajo dejstva, da smo direktorji zasebnih podjetij postali skorajda samo izterjevalci dolgov in večji del svojega delovnega časa posvetimo problematiki plačevanja in s tem likvidnosti podjetja. Strokovnim nalogam zato namenjamo le manjši del časa. Sicer pa odločitev za podjetništvo ocenjujem kot dobro in menim, da je zagotavljanje servisnih storitev domena tovrstnega podjetništva, ki se lahko hitreje prilagaja tržnim razmeram.

Vprašanje obračunavanja zamudnih obresti železarniškim družbam je po mojem mnenju več kot upravičeno in bom ta finančni instrument tudi uporabil."

SKLEPNI KOMENTAR:

Bralci so si iz odgovorov "obeh strani" že lahko ustvarili jasno sliko odnosov med proizvodnimi družbami in zasebnimi podjetji. Če bi prve poslovale brez težav, bi tudi druga (ker so nanje v večini primerov poslovno zelo navezana) ne imela problemov. Ker pa ni tako, oboji bijejo boj za obstanek. Za večino bo verjetno odločilno letošnje leto.

KULTURA

KULTURNA KRONIKA

1. maja so vsi trije pihalni orkestri, ki delujejo v Mežiški dolini (mežiški, prevaljski in ravenski), igrali budnice vsak v svojem kraju in v okoliških naseljih. Mežiški je igral tudi v Črni, ravenski pa je nastopil še na prvomajskem srečanju na Ivarčkem.

Od 4. do 14. maja so se v Mežici vrstile kulturne, zabavne in turistično-gostinske prireditve pod naslovom Majski dnevi. Nastopili so, med drugimi, ravenski harmonikarski orkester, Strune izpod Pece, igralska skupina DU Prevalje z igrano Prisegam, Pihalni orkester Rudnika Mežica in moški zbor Mežiški knapi.

5. maja je bila v Črni zadnja predstava gledališkega abonmaja. Gostovalo je gledališče Tone Čufar z Jesenic z igrano Pokvarjeno.

KUD Leše je z veseloigro Rudija Mlinarja Četrta božja zapoved gostovalo **7. maja**

v Šentanelu in na Strojni. **13. maja** v Trbonjah in v Libeličah, **12. maja** je igro ponovilo doma.

9. maja je bila na Ravnah predstava Gimnazijski EPP. Pripravili so jo dijaki ravske gimnazije pod vodstvom prof. Silve Sešel.

10. maja je bila v športni dvorani na Ravnah dobrodelna prireditev za slovenske paraplegike. Nastopili so: moška zbor Šentanelski pavri in Vres, ansambel Slovenski muzikantje ter popevkarji Marjana Mlinar, Damijan Zih, Ivan Hudnik in Edvin Fliser. Na kitari sta igrala paraplegika Miha in Mišo, z besedo pa sta prireditev, ki je potekala pod geslom "Dobra misel", dopolnila igralca Mitja Šipek in humorist Evgen Jurič.

13. maja je bila na Poljani proslava ob 50. obletnici zadnjih bojev 2. svetovne vojne. Govorila sta župan Maks Večko in general Ivan Dolničar, igral je Pihalni orkester ravske železarjev, pela sta mešana zborata Mato iz Črne in Strojnska Reka,

recitala pa Mitja Šipek in Stanko Arnšek. Po proslavi je bila v poljanski cerkvi maša v spomin padlim, zatem pa tovariško srečanje, kjer je igral ravenski harmonikarski orkester.

13. maja je Koroški oktet z Raven gostoval na Ptuju.

17. maja je bilo v Črni 30. srečanje mladinskih pevskih zborov Mežiške doline "Naše pesmi naj donijo". Nastopili so mladinski zbori z osnovnih šol Koroški jeklarji, Črna in Mežica ter mladinski zbor župnije Prevalje.

19. in 20. maja so bile v krajih Mežiške doline predzadnje predstave lutkovnega abonmaja. V Črni, Mežici in na Prevaljah je gostovala lutkovna skupina DPD Svoboda s Ptuja z igrano Bojana Čebulja Zgodba brez naslova, na Ravnah pa sta bili dve predstavi Kačice Nao. Igrala je lutkovna skupina Kosovirji VVZ

Jožice Flander iz Maribora. Avtorici predstave sta Jana Milčinski in Irena Bračko.

20. maja je bil na Prevaljah koncert mešanega in moškega zbora DU Prevalje. Moški zbor je proslavil 35-letnico delovanja, gost na koncertu je bil mladinski zbor župnije Prevalje pod vodstvom Marjana Berložnika.

24. maja je bilo v ravnem kulturnem domu srečanje Glasbene šole Ravne in Koroške glasbene šole iz Celovca. Šoli plodno sodelujeta že vse od ustanovitve glasbene šole koroških Slovencev v Avstriji.

27. maja je Društvo koroških likovnikov pripravilo slikarsko kolonijo v Šentanelu. Ustvarjali so člani domačega društva in gostje - člani Likovnega društva Februar iz Celja.

27. in 28. maja so Mežiški knapi gostovali v Prekmurju.

NOVE KNJIGE

V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI RAVNE

- Barvni atlas anatomije človeka. - Ljubljana: EWO:DZS, 1995
 Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji. - Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, 1995
 Blanchard, K.: Enominutni vodja. - Ljubljana: Taxus, 1994
 Blanchard, K.: Uporaba enominutnega vodenja v praksi. - Ljubljana: Taxus, 1994
 Celik, P.: Na južni straži: kronika nastajanja državne meje med Slovenijo in Hrvaško. - Ljubljana: Enotnost, 1994
 Devin, K.: Nova zlata doba matematike. - Ljubljana: Društvo matematikov, fizikov in astronomov, 1993
 Družine: različne - enakopravne. - Ljubljana: Vitrum, 1995
 Fontana, D.: Rasti z otrokom. - Ljubljana: Ganeš, 1994
 Glasser, W.: Dobra šola. Vodenje učencev brez prisile. - Radovljica: Regionalni izobraževalni center, 1994
 Gore, A.: Na poti k ravnovesju: ekologija, nova etika in svetovni program za okolje. - Bohinj: Inštitut za ekološke alternative, 1994
 Horbiak, J.: 50 poti do vitkosti. - Ljubljana: TDS Forma 7, 1995
 Kraynak, J.: Računalniški slovar. - Ljubljana: Mladinska knjiga, 1994
 Kushi, M.: Devetvezdniki: Kushi je vodnik za ljubezen in razmerja, zdravje in potovanje ter kako živeti v 1990. letih: predstavitev orientalne astrologije. - Ljubljana: FMB, 1995
 Lamovec, T.: Ko rešitev postane problem in zdravilo postane strup: nove oblike skrbi za osebe v duševni krizi. - Ljubljana: Lumi, 1995
 Leonardi, S.: Ojačevalniki. - Ljubljana: Fer, 1994
 Morris, C.: K. Dorman: Lebdeči 3D: nov osupljiv korak v 3D revoluciji. - Ljubljana: DZS, 1994
 Pavlin, D.: Sodobni kmetijski nasvetnik. - Kranj: Lexis, 1995
 Rošker, J.: Za zidovi varnosti in hrepenenja: koncept države v kitajski tradiciji. - Radovljica: Didakta, 1995
 Russel, S.: J. Kolb: Tao erotična masaža. - Ljubljana: DZS, 1994
 Stanič, S.: Slovenija. - Ljubljana: Apros & Aprost, 1994
 Swinton, A.: Bonsai. - Ljubljana: Mladinska knjiga, 1995. - (Moje vrtno rastline)
 Sturm, J.: Uvod v antropološko kineziologijo. - 5. dop. izd. - Ljubljana: Fakulteta za šport, 1994
 Tomori, M.: Knjiga o družini. - Ljubljana: EWO, 1994
 Zupančič, Z.: Mali vedež retorike: večšina javnega govorjenja in nastopanja. - Ljubljana: Pravljico gledališče, 1994
 Železnik, N.: A. Lobnik-Zorko - M. Strojini: Tri mame svetujemo drugim mamam in očetom. - Ljubljana: Mihelač, 1995

ČEBELARSKI PRAZNIK

V soboto, 20. maja, je bilo na Osnovni šoli Prežihovega Voranca 18. državno tekmovanje mladih čebelarjev. Udeležilo se ga je nad 100 ekip s 60 slovenskih šol.

Za to priložnost sta šola gostiteljica in Čebelarstva zveza Mežiške doline razpisali nagradni likovni in literarni natečaj za učence koroške regije. Sodelovali so učenci z 10 šol Dravske, Mežiške in Mislinske doline. Nekaj likovnih

in literarnih prispevkov je bilo objavljenih v dveh zbornikih, ki sta jih izdali Čebelarstva zveza Mežiške doline in Čebelarstvo društvo Ravne ob svoji 80-letnici, najboljši so bili nagrajeni.

V času tekmovanja je bila na Prežihovi šoli razstava prispevkov z nagradnega natečaja in predmetov, ki jih uporabljajo čebelarji pri svojem delu.

Ob koncu tekmovanja so učenci z mentorico Bojano Verdinek pripravili proslavo, čebelarji dan na šoli pa se je končal s kulturno prireditvijo, ki so jo pripravili ravenski čebelarji ob 80-letnici društva.

M.P.

Izbor: Darja Molnar

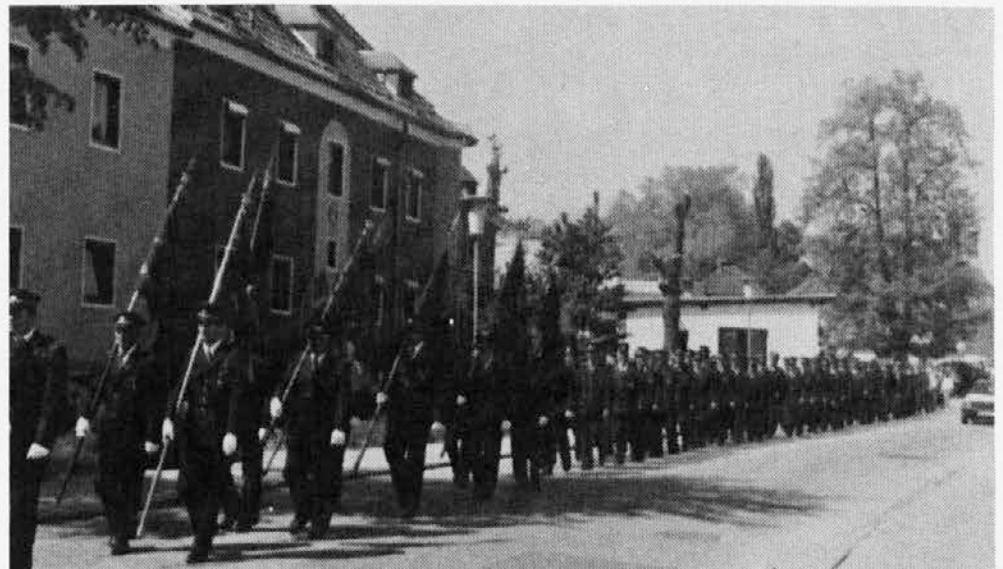
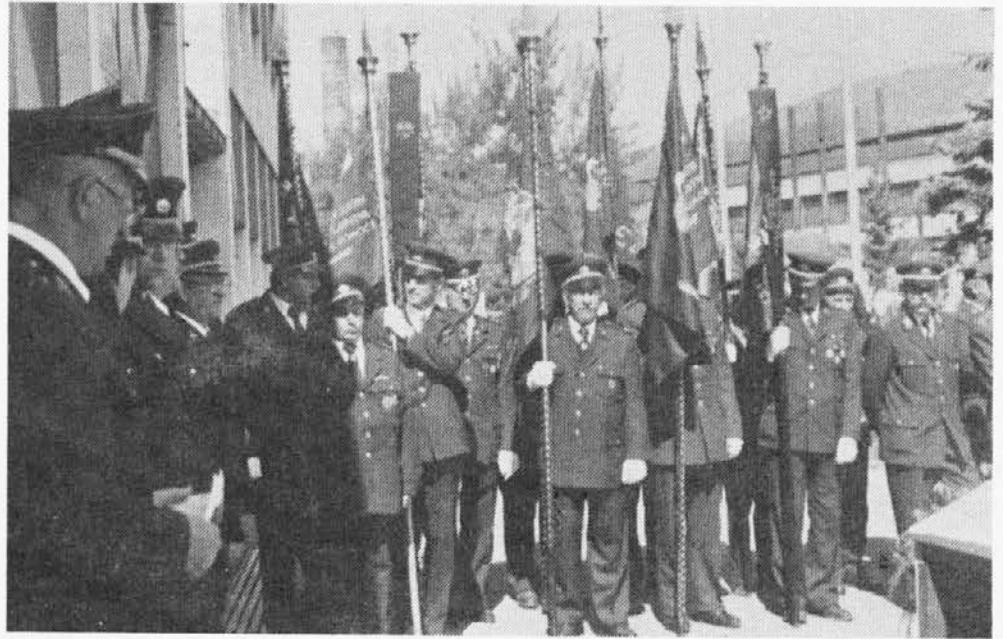
FLORJANOVANJE RAVENSKIH GASILCEV

Vsak od nas je že videl kip ali sliko možaka s čelado na glavi in z vedrom vode, ki jo zliva na gorečo hišo. To je sveti Florijan, zavetnik gasilcev. Njegov god, 4. maj, je bil nekdanji gasilski praznik; ta dan so za kosilo cvrli "šnite" in jih postregli z mlado solato, s praznikom pa so bili povezani tudi drugi običaji.

Ravenski gasilci so na florjanovo prirejali procesije in po bogoslužju veselice vse od prejšnjega stoletja do 2. svetovne vojne. Letos so praznovanje znova obudili. Bilo je nadvse slovesno. Pri gasilskem domu so se zbrali v nedeljo, 7. maja, domači gasilci in gostje ter množica krajanov. Igral je Pihalni orkester ravenskih železarjev, pel gasilski zbor pod vodstvom Franca Marolta, govoril je predsednik PGD Ravne Drago Kučej, gasilski dom in opremo pa je blagoslovil župnik Slavko Bek.

Po procesiji, ki se je vila skozi trg, je bila v župnijski cerkvi slovesna maša, tej pa je sledilo družabno srečanje na prostoru pred cerkvijo. Gasilci so vse udeležence pogostili s hrano in pijačo, ki so jo prispevali kmetje in meščani.

Vzdušje je bilo sproščeno in prijetno, zato bi si marsikdo želel, da bi florjanovanje na Ravnah postalo tradicionalno.

ŠPORT

ATLETIKA

V maju so se atleti in atletinje iz KAK Ravne udeležili kar sedmih tekmovanj doma in v tujini ter dosegli vrsto odličnih uvrstitev. Omenimo le nekaj najboljših:

Celovec - prvomajski miting: v teku na 600 m 1. Luka Leitinger, 2. Uroš Verhovnik in 3. Andrej Kos v kategoriji članov. V teku na 300 m je bil Verhovnik 2., Leitinger pa 3. Med članicami je bila Veronika Zupanc tretja na 10 km. V kategoriji mladincev in mladink sta Marko Kobovc in Mojca Leitinger zmagala na 600 m.

Koper (6. maj) - atletski miting: 100 m - člani: 2. Podržavnik, 3. Leitinger, st. mladinci: 3. Repanšek, st. mladinke: 1. Leitinger, deklice: 1. Videtič, 300 m - st. mladinci: 2. Kobovc, deklice: 2. Vavče, 60 m - deklice: 2. Vavče.

Celje (12. maj) - miting: 100 m - deklice: 4. Mojca Vavče, 300 m: 2. Vavče, ml. mladinke: 6. Lucija Šegel, st. mladinci: 4. Marko Kobovc in člani: 4. Leitinger, 100 m - deklice: 2. Metoda Videtič, st. mladinke: 3. Mojca Leitinger, člani: 2. Janez Štern, 3000 m - ml. mladinci: 2. Pavel Pori, člani: 3. Gorazd Podržavnik.

Nova Gorica (13. maj) - mednarodni miting: 800 m: 2. Štern, 4. Verhovnik, 6. Leitinger, 400 m: 8. M. Leitinger.

Novo mesto (20. maj) - mednarodni miting in prva tekma kvalifikacij za APS za člane in članice. Tek na 400 m: 3. Leitinger, 4. Kobovc, 6. Verhovnik, 1500 m: 5. Štern, 6. M. Leitinger.

Gradec (25. maj) - 1500 m: 1. Štern, 3000 m: 2. Veronika Zupanc, 400 m: 4. Luka Leitinger.

Celje (27. maj) - drugi del kvalifikacij članov in članic za APS. Med člani je v teku na 800 m zmagal Janez Štern z letošnjim najboljšim rezultatom v Sloveniji - 1:52,59, drugi je bil Verhovnik, tretji Leitinger, peti Podržavnik, šesti Kobovc in sedmi Brezovnik. Veronika Zupanc si je pritekla tretje mesto na 300 m, Mojca Leitinger pa je bila četrta na 800 m.

V petek, 23. junija, bo na Ravnah olimpijski tek. Nanj so povabili slovenske olimpijce, med njimi Mira Cerarja in Iva Daneva ter Korošce: Štefana Robača, Ota Pustoslemška, Kristo Faneli - Dekleva, Mirka Bavčeta in Danila Pudgarja, Katjušo Pušnik in Mitja Kunca. Pokroviteljica prireditve je občina Ravne - Prevalje. V teh dneh bodo ravenski športni delavci in športniki proslavili tudi 30-letnico obstoja DTK. Več o tem bomo pisali prihodnjic.

M.P.

PLAVANJE

Na močnem mednarodnem mitingu Ilirije v Ljubljani, ki je bil 6. in 7. maja, so Fužinarjevi plavalci in plavalke dosegli naslednje boljše uvrstitve v mladinski konkurenci: Matjaž Čepelnik 3. na 200 m prsno, 4. na 100 m prsno in 9. na 200 m mešano, Primož Abraham 5. na 100 m delfin in 10. na 200 m delfin ter Anja Srebotnik, ki je osvojila dve 6. mesti na 100 in 200 m prsno.

Iste dni je skupina plavalcev Fužinarja nastopila na pokalnem tekmovanju v Zalaegerszegu na Madžarskem. Med letniki 1981 - 83 je bila Špela Fras 1. in 6., Tanja Merzdovnik 2. in 4., Vasja Knuplež 4. ter Miha Tisovnik 1. in 4. Štafeta deklet 4 x 50 in 4 x 100 m prosto v postavi Merzdovnik, Knuplež, Fras in Breznikar je osvojila dve tretji mesti. Med letniki 1984 in mlajšimi je Tanja Kumprej osvojila dve prvi mesti.

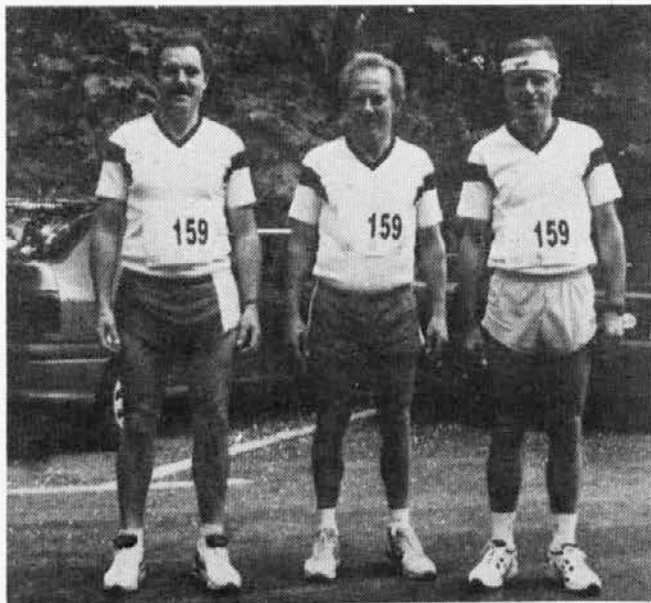
Na šprinterskem državnem prvenstvu v Kamniku, 27. in 28. maja, sta Matjaž Čepelnik in Špela Fras osvojila po eno zlato in srebrno odličje v kategoriji kadetov in kadetinj. Tanja Kumprej pa je med deklicami enkrat zmagala, enkrat pa je bila tretja.

Najmlajši Fužinarjevi plavalci in plavalke so 27. in 28. maja nastopili v Nagykanizsi na Madžarskem. Med letniki 1982 in mlajšimi je Jernej Gigerl osvojil drugo, Adam Pečnik pa 4. mesto. Štafeti fantov v postavi Gigerl, Pečnik, Guzej in Praznik sta osvojili 3. in 4. mesto.

KEGLJANJE

Na letošnjem državnem prvenstvu za moške dvojice, ki je bilo 20. in 21. maja na kegljiščih v Slovenj Gradcu in Mariboru, sta tekmovalca Fužinarja Jože Lasnik in Ivo Mlakar osvojila 5., Rajko Podojsteršek in Alojz Strašek pa 12. mesto med 24 najboljšimi dvojicami Slovenije. Tekmovanje ženskih dvojic je bilo v Celju, kegljavi Korotana Prevalje Majda Verbole in Ivanka Sabljar pa sta osvojili 8. mesto.

V Šoštanju so 20. maja proslavili 30. obletnico obstoja kegljaškega kluba in ob tem pripravili tradicionalni spominski turnir Roberta Zakeljška - Zakija. Zmagali so kegljači Fužinarja pred Šoštanjčani in ekipo z Ljubnega.

OB DNEVU ZMAGE 39. POHOD OKOLI LJUBLJANE

Beno Jelen, Alojz Gologranc in Mirko Krančan so kot ekipa Svobodnega sindikata Železarne Ravne tudi letos, kakor že vrsto let doslej, sodelovali na spominskem pohodu **Objemi mesto** okoli Ljubljane.

Pot, dolgo 28 km, so pretekli v 2 urah in 6 minutah ter dosegli 4. mesto v starostni kategoriji 40 do 50 let. Najstarejši, Gologranc, je edini Slovenec, ki je sodeloval na vseh 39 pohodih, oziroma teh okoli Ljubljane. Če mu bo zdravje dopuščalo, bo tekel še prihodnje leto na jubilejnem 40. pohodu.

M.P.

NAMIZNI TENIS

S srečanjem moških in ženskih ekip Fužinarja Interdiskonta in Szombathelyja iz Madžarske, bilo je 14. in 15. maja na Ravnah pod pokroviteljstvom Športne zveze, so se po nekaj letih "zatišja" znova obudili nekoč izjemno prijateljski stiki športnikov Koroške in madžarske Železne županije. V dvoboju moških ekip so zmagali Madžari, ki so premagali domače igralce Andreja Bača, Emila Sirovina, Bogdana Tuška in Sama Bezjaka s 13:3. Naši dekleti Petra Mlakar in Zvonka Krajnc sta bili uspešnejši in sta ugnali madžarsko dvojico s 4:1. Tako je skupna zmaga pripadla gostom, ki so tudi osvojili prehodni pokal.

Drugi dan so ravenski namiznoteniški delavci izpeljali še turnir za odprto prvenstvo Raven. Med 40 igralci in igralkami je pri moških zmagal domačin Darko Jamšek pred Tomažem Kusom iz Radelj, tretji je bil Madžar Tibor Šarka in četrti Emil Sirovina. Pri dekletih je 1. mesto osvojila Tina Safran iz Radelj, pred Petro Mlakar, na tretje in četrto mesto pa sta se uvrstili madžarski igralci Csilla Beke in Ester Vizi.

NOGOMET

Igralci članskega moštva Fužinar so prvenstvo v 1. skupini mariborske nogometne zveze (4. liga) sklenili na zelo dobrem 5. mestu. Po prvem delu tekmovanja je sicer kazalo še bolje, saj so bili nogometaši Fužinarja povsem pri vrhu lestvice in celo kandidati za naslov prvaka, toda spomladi so doživeli tri poraze na domačem igrišču, in to proti Peci, Palomi Severju in Marjeti. Prvo mesto je pripadlo nogometašem Palome Severja iz Sladkega vrha, ki so tudi nastopili v kvalifikacijah za uvrstitev v tretjo ligo, drugi so bili igralci Kozjaka Radlje, tretja Peca iz Črne in osmi Akumulator iz Mežice.

Ivo Mlakar

ZAHVALE

Ob izgubi naše drage mame, bice in prabice **Frančiške Fuks** se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami, darovali cvetje in sveče in jo pospremili na zadnji poti. Še posebej hvala pevcem DU Prevalje in g. župniku za pogrebni obred in mašo.

Sinovi Aleksander, Nikola in Toni z družinami

Ob boleči izgubi moža, očeta in dedka **Pavla Revna** se zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče ali kakorkoli pomagali. Hvala pihalnemu orkestru, pevcem, g. župniku za obred, govorniku za lepe besede ter sorodnikom in sosedom za pomoč v teh težkih trenutkih.

Žena, sin ter hčerka z družino

Ob smrti dragega očeta in dedja **Ivana Franca** se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, ter vsem, ki ste darovali cvetje.

Posebna zahvala sorodnikom, sodelavcem, sosedom, pihalnemu orkestru ter g. župniku za opravljene obrede.

Zaljuči hčerki Marina in Silva z družinama

KADROVSKA GIBANJA

Konec aprila 1995 sta bila v ravenskih družbah, naslednicah Železarne Ravne, zaposlena 4402 delavca. V treh največjih zasebnih podjetjih, ki so vključena v prikaz kadrovskih gibanj, je aprila delalo 266 ljudi.

Družba	Št. zaposlenih
METAL	2003
- Ravne	1232
- Štore	771
JEKLOLIVARNA	406
ARMATURE	197
STO	606
STROJI	520
NOŽI	198
ENERGETIKA	106
LOGISTIČNI CENTER	252
TRANSLOG	1
DE PROFUNDIS	89
STANOVANJSKO PODJETJE	24
TRANSKOR	75
VOGARD	76
SERPA	115

FLUKTUACIJA

Sklenitve delovnega razmerja

V ravenskih podjetjih koncerna Slovenske železarne je do konca aprila delovno razmerje sklenilo 22 delavcev.

Največ delavcev (10) je zaposlil Logistični center. V De profundisu so v delovno razmerje sprejeli 4 delavce, v Metalu 3 (2 na Ravnah in 1 v Štoreh), v STO 2, po enega pa v Jeklolivarni, Nožih in Stanovanjskem podjetju.

9 zaposlenih je v koncernu prvič sklenilo delovno razmerje, od tega 4 pripravniki in 5 iskalcev zaposlitve, ki so delo dobili za določen čas. Iz Slovenske vojske se je aprila vrnil 1 delavec. Znotraj koncerna je bilo razporejenih 11 zaposlenih, "od zunaj" pa so v Štoreh za nedoločen čas zaposlili 1 delavca.

Med zasebnimi podjetji je do kadrovskih sprememb prišlo le v Serpi: iz Logističnega centra so tja razporedili 2 delavca za nedoločen čas.

Prenehanje delovnega razmerja

Aprila je delovno razmerje prekinilo 29 delavcev.

Število zaposlenih se je najbolj zmanjšalo v Metalu (za 16 na Ravnah in za 1 v Štoreh). Manj zaposlenih je odslej še v Logističnem centru (5), STO (4), Jeklolivarni (2) in Strojih (1).

Med vzroki za prekinitev delovnega razmerja so poleg razporeditve znotraj koncerna še prenehanje delovnega razmerja za določen čas (6), invalidska upokojitev (4), sporazumna prekinitev delovnega razmerja z odpovedjo (3), odprta brezposelnost (2) in potek pripravništva (1).

Od zasebnih družb, ki so vključene v prikaz kadrovskih gibanj, se je število zaposlenih zmanjšalo le v Vogardu, kjer je 1 delavcu poteklo pripravništvo.

Po podatkih kadrovskih oddelkov podjetij pripravila A.Č.

Ustanoviteljica Informativnega fužinarja je bila Železarna Ravne, sedaj pa izhaja za naslednja železarska podjetja: SŽ - Metal Ravne, d.o.o., SŽ Jeklolivarno Ravne, d.o.o., SŽ - STO Ravne, d.o.o., SŽ - Stroje Ravne, d.o.o., SŽ - Nože Ravne, d.o.o., SŽ - Armature Muta, d.o.o. in Energetiko Ravne, d.o.o., ter za nekatere zasebne družbe, ki so nastale iz t.i. podjetij C. Pripravlja: Fužinar Ravne, d.o.o. Koroška cesta 14, Ravne na Koroškem.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, novinarka in lektorica Mojca Potočnik, tehnična urednica Jelka Jamšek. Objavljene fotografije so prispevali: Mirko Krančan, Komercialna Nožev in uredništvo.

Tel: 0602 21-131, urednica int. 6305, tajništvo 6753, novinarka 6304. Tisk: Grafika Prevalje. Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje (št. 23/128-92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 2

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 1 V uredništvo smo prejeli 162 rešitev.

REŠITEV - VODORAVNO: pecivo, laks, alibi, sidro, TAB, tlak, Tv, nebo, Odra, Ir, nona, SD, Ane, trava, Kra, A, tloris, strojar, ab, t, Kras, solo, ris, motel.

IZZREBANI REŠEVALCI:

1. nagrada (3-delni pisalni set): MAJDA BRITOVŠEK, STROJI
2. nagrada (2 kg pralnega praška Ariel ultra): BRANKO PRISLAN, METAL
3. nagrada (5-delni komplet izvijačev): ANDREJ PANGERC, STROJI.

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 2 Rešitev križanke je tokrat geslo, ki ga boste sestavili iz oštevilčenih črk. Vpišite jih v ustrežna polja in dobili boste geslo, ki je v neposredni zvezi s pokroviteljem današnje križanke.

Rešitev križanke in svoje podatke pošljite (po interni pošti) do vključno 26. junija 1995 na naslov: Fužinar Ravne, d.o.o., Uredništvo Informativnega fužinarja, Koroška 14, Ravne na Koroškem.

Med reševalce bo žreb razdelil tri nagradne pakete s šolskimi potrebščinami. Imena nagrajencev in rešitev križanke bomo objavili v prihodnji številki.

Nagrade reševalcem današnje križanke poklanja **Transkor, d.o.o.**, ki vam že sedaj nudi veliko izbiro kakovostnih šolskih potrebščin po izjemno ugodnih cenah.

Zakaj bi z nakupom čakali do jeseni?

Še danes obiščite Transkorjevo trgovino - prijetno boste presenečeni nad tradicionalno akcijsko ponudbo šolskega programa (zvezki in pisala).

		Napravnost pri odskoku	Japonski drobiž	Prva ženska	Vakselj Anton	Pijača starih Slovarov	Zajc Ivan	Italijan. nogomet klub	Sestavit. IKO	Žalost	Ime Karenine
		6		5			1				
Nekdanji slovenski tednik	Hrv. liter. zgodovinar	Konkurentka				2					
		Glavni števnik			Vrsta metulja	Prečni tram v ostrežju	Kitajska ut. enota	Mlečni izdelek			
Ameriška pevka (Diana)			Naziv	Ženska iz soseščine	3						
Žensko ime (Ljubko)				Nekdanji emirat			11			Bradat človek	Radij
Naprava za merj. padavin	9				7			Brom			
Slovenski pravni teoretik (Lado)								Osvežil. pijača			
Reka na Peloponezu	8		Rečna riba	Zdravil. rastlina				Azijska država	4		100 m ²
Japonska tovarna avtom.					12	Sultanov pismen ukaz					
1. in 15. črka abecede		Organ vida				Vrsta klijunaste žuželke					
		Polmer									
Armature Haribor. Ljvarne						Informat. fužinar	Slaba umetni. na			10	

GESLO → Š 1 2 3 4 5 6 7 8 5 9 Š 10 11 12 5

IME IN PRIIMEK PODJETJE

NASLOV.....